

INHOUD

2. Inleiding

3. Analyse

4. Plan van aanpak

6. Opdracht en Organisatie

7. Financiën

8. Doelstelling

Inleiding

In de loop van het jaar 2012 werd het duidelijk dat er ten gevolge van de ontstane moeilijkheden bij het Nationaal Rijtuig Museum, waar de collectie van Stichting Paard & Karos gehuisvest is, stappen nodig zijn om het behoud en de toekomst van de collectie veilig te stellen.

Ingrijpende bezuinigingen, afnemende bezoekersaantallen en de roep naar inhoudelijke vernieuwing dwingen het Nationaal Rijtuig Museum tot een nadere oriëntatie.

In verband met deze recente ontwikkelingen rondom het Landgoed, de Borg Nienoord - waar het museum gevestigd is - en het Nationaal Rijtuig Museum zelf, zal de Stichting Paard & Karos nieuwe toekomstplannen voor behoud van de collectie moeten ontwikkelen.

Analyse

De Stichting Paard & Karos is sinds 1957 eigenaar van de collectie rijtuigen, arrensleden en aanverwante deelcollecties, die zich bevinden in het Nationaal Rijtuigmuseum te Leek. St. Paard & Karos heeft haar collectie in langdurig bruikleen aan het Nationaal Rijtuig Museum gegeven.

Volgens het Collectiebeleid Nationaal Rijtuigmuseum vormen de collectie Rijtuigen en de collectie Arrensleden de *kern van de collectie*, de vele overige deelcollecties worden als *ondersteunende collecties* gezien.

De twee belangrijkste deelcollecties zijn, die volgens het museum tot de top van de Collectie Nederland behoren, de 'Arrentuigen' en 'Modelwagens'.

De collectie is op objectniveau beschreven in Adlib.

Via het internet is een groot deel van de collectie te raadplegen op een mede door het Nationaal Rijtuigmuseum geïnitieerde website: www.carriagesofeurope.com.

Ingrijpende bezuinigingen, afnemende bezoekersaantallen en de roep naar inhoudelijke vernieuwing dwingt het nationaal Museum tot een nadere oriëntatie.

In verband met deze recente ontwikkelingen rond het Landgoed Nienoord, waar het museum gevestigd is, en het Nationaal Rijtuig Museum zelf, zal de Stichting Paard & Karos nieuwe toekomstplannen moeten ontwikkelen.

Plan van Aanpak

Daartoe heeft de Stichting de hulp ingeroepen van diverse fondsen t.w. het Mondriaan Fonds, VSB fonds, de Stichting Dioraphte en het Prins Bernhard Cultuurfonds

De fondsen hebben de Stichting Paard & Karos geadviseerd de collectie te laten inventariseren en de cultuurhistorische waarde te laten bepalen door de stichting Mobiele Collectie Nederland (MCN). Daarop kan de collectie worden geregistreerd in het Nationaal Register Mobiel Erfgoed.

Nationaal Register Mobiel Erfgoed

Bij Stichting Mobiele Collectie Nederland bestaat ruime ervaring met waardestellingsprojecten, zowel bij het Nationaal Register Mobiel Erfgoed zelf, als bij de vier sectorale registers (water, rail, weg en lucht), die aan het NRME ten grondslag liggen.

Door opname van de objecten én hun eventuele waarde stelling in het Nationaal Register Mobiel Erfgoed (NRME) worden deze objecten met hun cultuurhistorische waarde ook digitaal vastgelegd en via het internet raadpleegbaar.

Rijtuigen en arrensleden van St Paard & Karos

MCN gaat uit van de eigen opgave van de Stichting Paard & Karos, die spreekt over ca. 200 rijtuigen en arrensleden. De collectie in het Nationaal Rijtuigmuseum is groter, omdat daarboven nog een aantal objecten worden beheerd die in eigendom zijn van derden; particulieren, musea en andere organisaties, totaal 300 rijtuigen binnen de muren van het Nationaal Rijtuigmuseum.

Rijtuigen en arrensleden in Nederland

Naast de collectie in het Nationaal Rijtuigmuseum (waaronder die van Paard & Karos) is de collectie van het Koninklijk Huis (o.a. Paleis 't Loo met 60 objecten) van groot belang en arrensleden in Texel, Schagen, Purmerend, Rotterdam en op het landgoed Twickel. Het zou voor geheel Nederland naar schatting om maximaal 500 objecten kunnen gaan, waarvan het de moeite waard kan zijn, ze op te nemen in de inventarisatie van het NRME.

Paard & Karos en de Collectie Nederland

Gedurende tientallen jaren heeft collectievorming van de ST Paard & Karos plaatsgevonden op basis van grote inhoudelijke deskundigheid en in overleg met andere collectievormende instellingen op dit gebied en op aanpalende gebieden o.a. met Koninklijk Huis, Nederlands Openlucht Museum en het Boerenwagenmuseum.

Het Nationaal Rijtuigmuseum is een nationaal gezaghebbend en internationaal vermaard instituut op dit gebied.

Het grootste deel van de collectie zal deel uitmaken van de Collectie Nederland, zijnde ca. 150 stuks.

Ensemblewaarde

Rijtuig en arrensleden winnen aan waarde als zij ook in aanspanning en in accessoires compleet zijn.

Alle bijbehorende attributen worden bij de beoordeling betrokken evenals documentatie en bouwtekeningen.

Het waarde stellend kader mobiel erfgoed kent in dit verband de criteria 'ensemblewaarde' en 'documentatiewaarde'.

Opdracht

ANBI status

Zodra de ANBI status is toegekend zal de Stichting Paard & Karos de stichting MCN opdracht geven om de waarde stelling en registratie van haar collectie uit te voeren.

Organisatie

Commissie

Vanuit de inventarisatie van de 'Collectie Nederland' vindt de cultuurhistorische waarde stelling van de collectie van Paard & Karos plaats.

De cultuurhistorische waarde stelling wordt gebaseerd op het Waarde stellend kader mobiel erfgoed (WSK).

Er wordt een beoordelingscommissie geformeerd, waarin diverse voor de waarde stelling benodigde deskundigheden zijn vertegenwoordigd onder een onafhankelijk voorzitterschap om zo een transparant en zo objectief mogelijke waarde stelling te bewerkstellingen.

Ook hier zal een beroep worden gedaan op eerder genoemde deskundigheid uit het veld, t.w. voormalig conservator van het Nationaal Rijtuig Museum aangevuld met een deskundige op het gebied van de waarde stellend kader mobiel erfgoed en één deskundige met een erfgoed brede blik op museale collecties met een onafhankelijke voorzitter.

Mede afhankelijk van onvoorziene omstandigheden zal de doorlooptijd van het project vier maanden zijn (één maand voorbereiding en één bijeenkomst per maand).

Werkzaamheden.

Afhankelijk van het aantal objecten, dat gewaardeerd en geregistreerd moet worden, zal deze commissie minimaal vier keer bij elkaar komen. Op basis van de aanname dat 75 % van de Paard & Karos collectie tot de Collectie Nederland behoort, zullen drie bijeenkomsten gewijd zijn aan objecten die van belang zijn voor de Collectie Nederland; één bijeenkomst zal gewijd zijn aan de overige objecten van Paard & Karos.

Invoeren en valideren waarde stellingen in Nationaal Register Mobiel Erfgoed (schatting 150 stuks, respectievelijk 50 stuks). Het belangrijkste resultaat van de werkzaamheden zal zijn de opname van de objecten van Paard & Karos en hun cultuurhistorische waarde in het Nationaal Register Mobiel Erfgoed, zodat een helder beeld ontstaat van deze objecten in het licht van de Collectie Nederland.

Het belangrijkste resultaat van de werkzaamheden zal zijn de opname van de objecten van Paard & Karos en hun cultuurhistorische waarde in het Nationaal Register Mobiel Erfgoed, zodat een helder beeld ontstaat van deze objecten in het licht van de Collectie Nederland.

Financiën

Voor het gehele project is een bijdrage gevraagd aan Prins Bernhard Cultuurfonds, het Mondriaanfonds, VSB fonds en de St Dioraphte.

De kosten van het gehele project bestaan uit twee onderdelen:

1. Het opzetten van een Nationaal Register Mobiel Erfgoed, kosten € 25.000 ex btw
2. Inventarisatie en registratie in bovengenoemd register van de collectie van de Stichting Paard en Karos, € 5200 ex btw

Alle fondsen hebben de aanvraag gehonoreerd met toezegging van het aangevraagde bedrag.

De Stichting Dioraphte heeft haar bijdrage toegezegd op voorwaarde van het verkrijgen van de ANBI status.

Doelstelling 2013

Doelstelling aan het eind van 2013-2014 te beschikken over een collectie die is geïnventariseerd en opgenomen is in het register Nationaal Register Mobiel Erfgoed Nederland.

Als de importantie van de collectie ten opzichte van de overige collecties in Nederland is bepaald kan de Stichting Paard en Karos nadere plannen ontwikkelen en de daarbij gehorende fondsen proberen te verwerven die leiden tot behoud van deze belangrijke collectie in de toekomst.

